

Kompleksowa ochrona ESD

**Od standardów globalnych
do praktyki warsztatowej**

Zrozumienie zagrożenia, ochrona nowoczesnych komponentów
i certyfikacja stanowiska pracy.

Niewidzialny wróg: Natura wyładowania elektrostatycznego

ESD (Electrostatic Discharge) to gwałtowne, krótkotrwałe wyrównanie potencjałów. Może nastąpić przez dotyk, iskrę lub pośrednio przez narzędzie.

CZŁOWIEK

Próg odczuwania: **> 3000 V**

Może zgromadzić tysiące woltów nie czując nic.

ELEKTRONIKA

Próg uszkodzenia: **50–100 V**

Nowoczesne układy CMOS są niszczone przez ładunki niewyczuwalne dla ludzi.

Wniosek: Brak odczuwalnego 'kopnięcia' nie oznacza braku zagrożenia.

Studium przypadku: Dlaczego nowoczesne układy są tak wrażliwe?

Analiza układów LVDS (Texas Instruments DS90C032)

Szybkość i Wydajność:

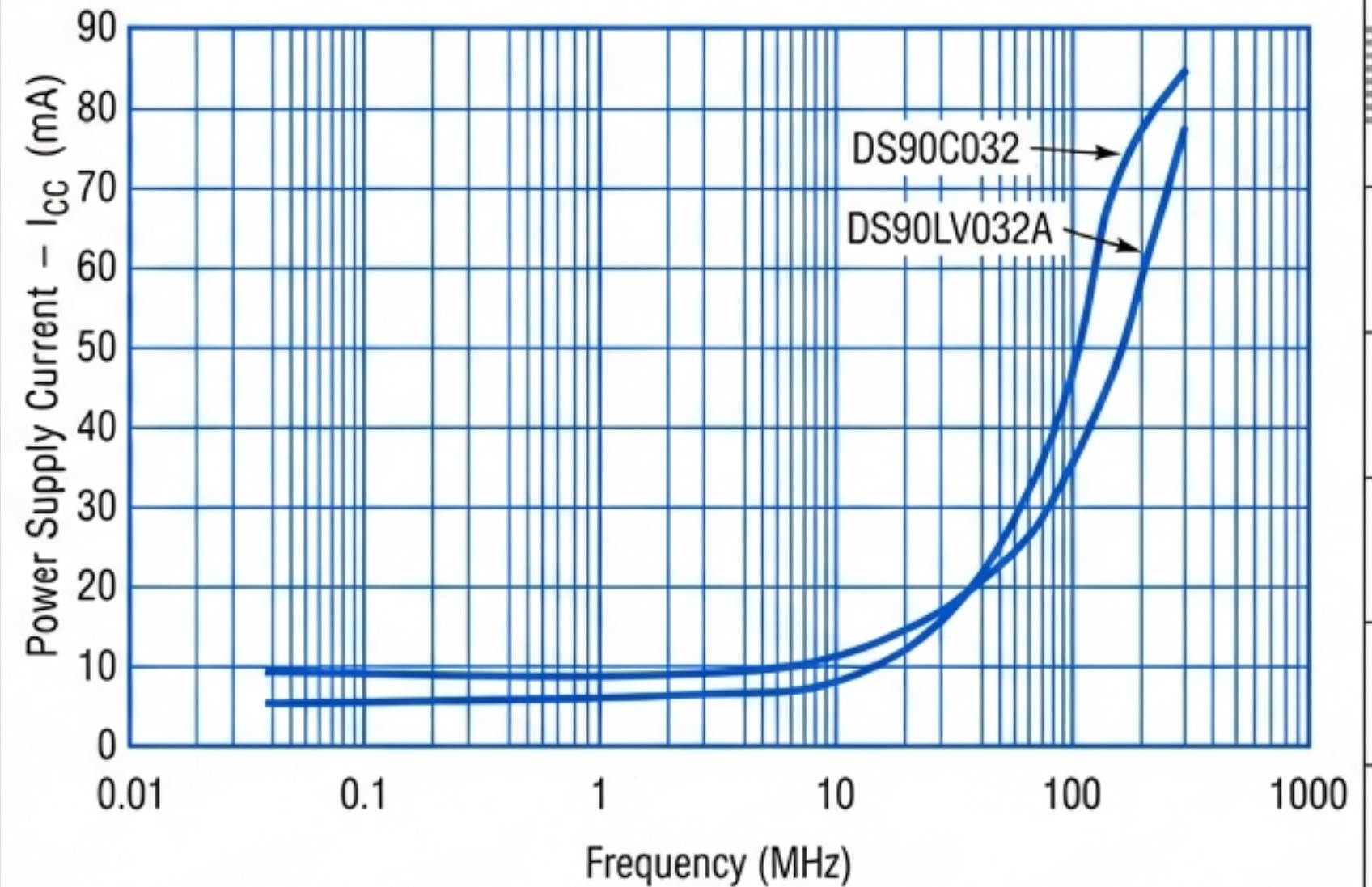
- Praca z częstotliwością: **200 MHz+**
- Minimalne zużycie energii

Konstrukcja:

- Sygnały różnicowe o amplitudzie ok. **300 mV**
- Wymagają dopasowania impedancji **100Ω**

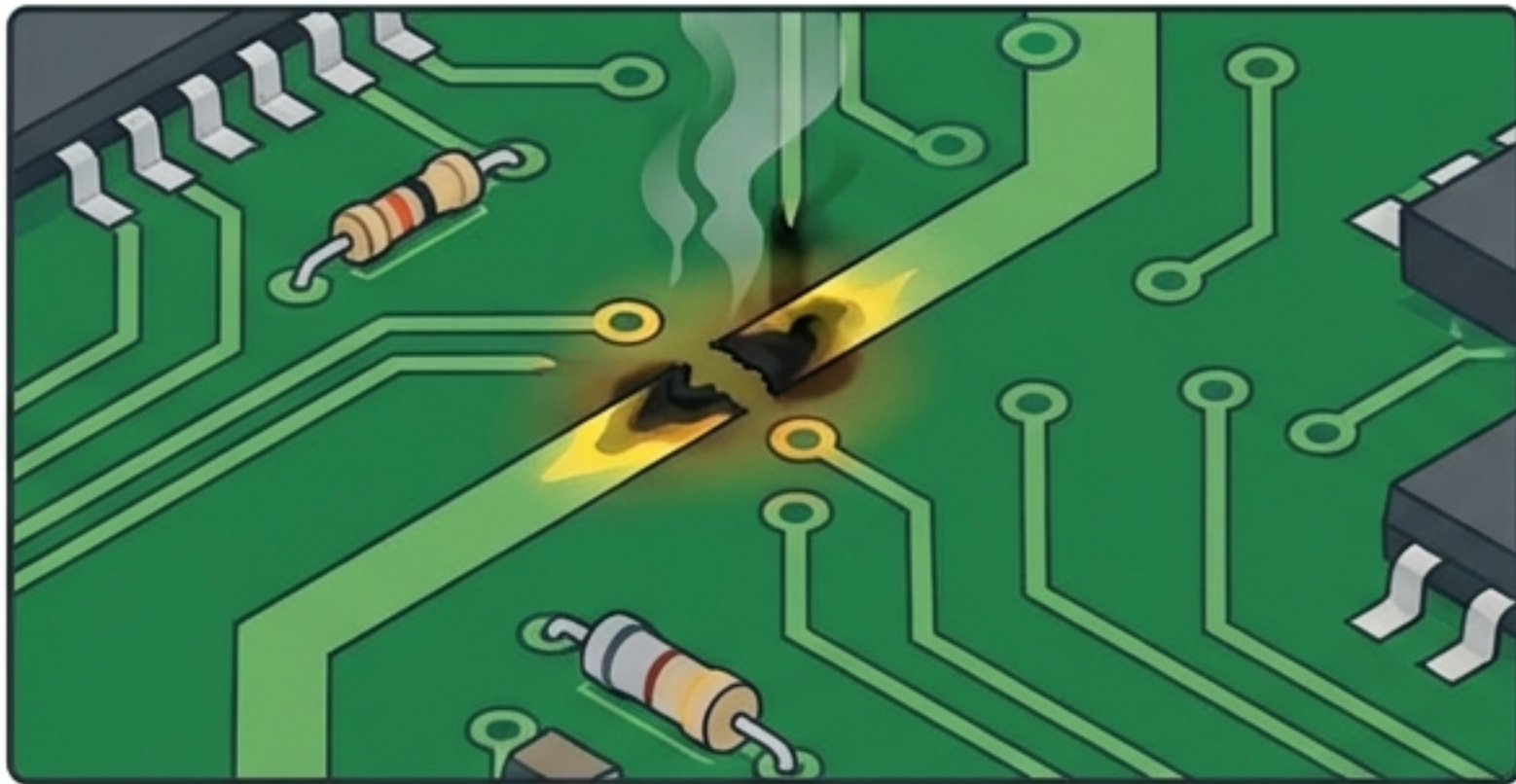
Ryzyko: ⚠

- **Mikroskopijna grubość** izolacji wewnętrznej.
- **Wysokie napięcie ESD** łatwo przebija bramki tranzystorów.

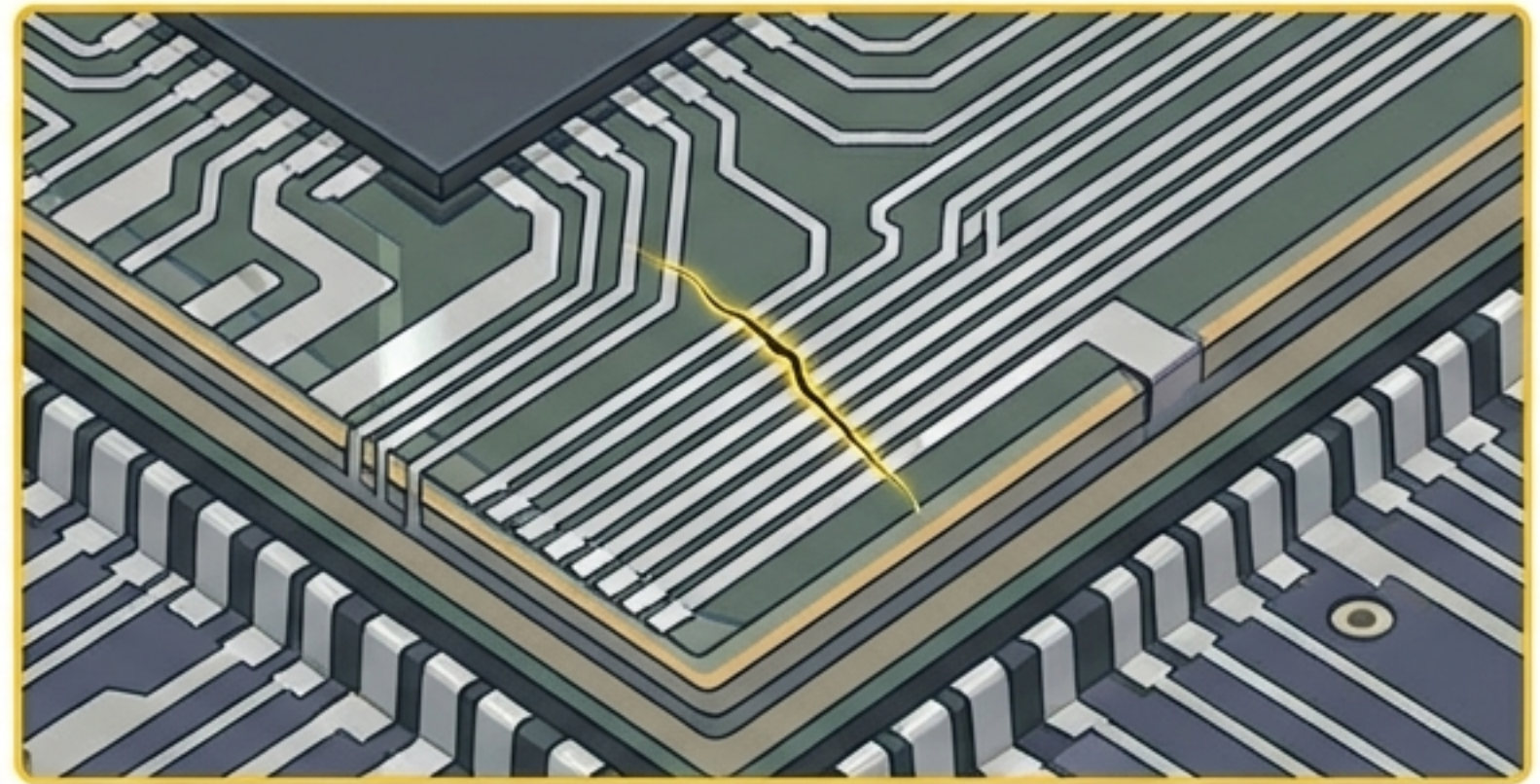
Cichy zabójca: Dwa oblicza uszkodzeń

Uszkodzenie natychmiastowe (Catastrophic Failure)

- Urządzenie martwe od razu
- Zwarcie lub przerwa w strukturze
- Łatwe do wykrycia w testach QC

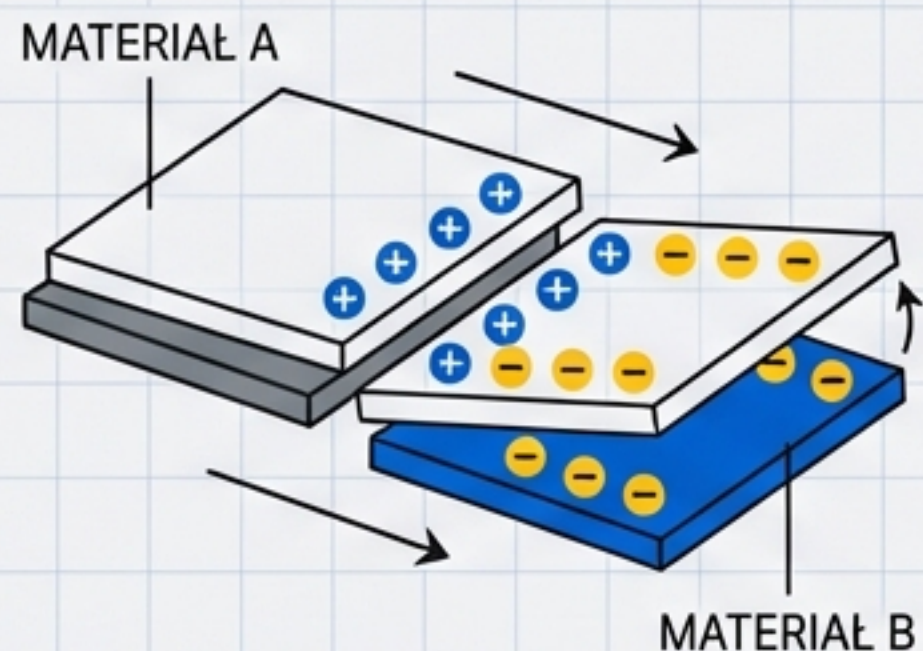
Uszkodzenie utajone (Latent Damage)

- Urządzenie działa, przechodzi testy QC
- 'Walking wounded' - struktura osłabiona
- Objawy: Niestabilna praca, losowe restarty
- Awaria następuje u klienta po tygodniach

Geneza ładunku: Tarcie, separacja i środowisko

Mechanizm

Efekt tryboelektryczny:
Ładunki powstają w wyniku tarcia i rozdzielania się materiałów.

Źródła zagrożenia

- Odzież syntetyczna (polary, poliester)

- Wykładziny i dywany

- Plastikowe opakowania i folia

Rola wilgotności

<30%

Wilgotność

Suche powietrze
= Wysokie Ryzyko

40–60%

Optimum dla
serwisu

>60%

Niska wilgotność (zima)
drastycznie zwiększa
generowanie napięć.

Globalny autorytet

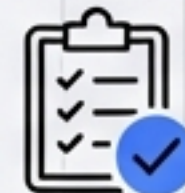
WG 1.0:
Opaski
(Wrist Straps)

WG 11.0:
Pakowanie
(Packaging)

WG 6.0:
Uziemienie
(Grounding)

WG 53.0:
Weryfikacja
(Compliance)

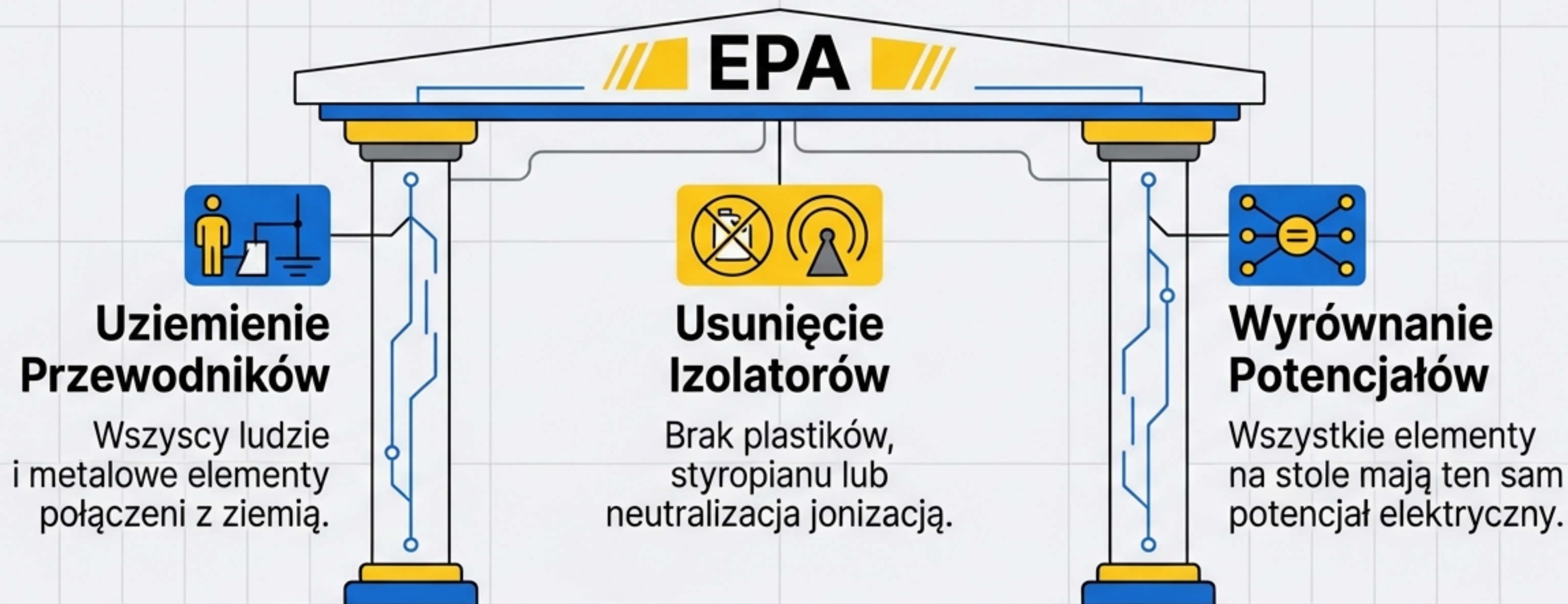
EOS/ESD Association, Inc.

Organizacja wyznaczająca światowe standardy kontroli statycznej.

Jedyna organizacja akredytowana przez ANSI do tworzenia norm w tym zakresie.

Strefa EPA: Systemowa obrona

ESD Protected Area

EPA to nie jeden mebel, to zintegrowany system bezpieczeństwa.

Anatomia bezpiecznego stanowiska

1. Mata ESD

Rozprasza ładunki,
nie izoluje.

2. Wspólny Punkt Uziemienia

Serce systemu.

3. Narzędzia ESD

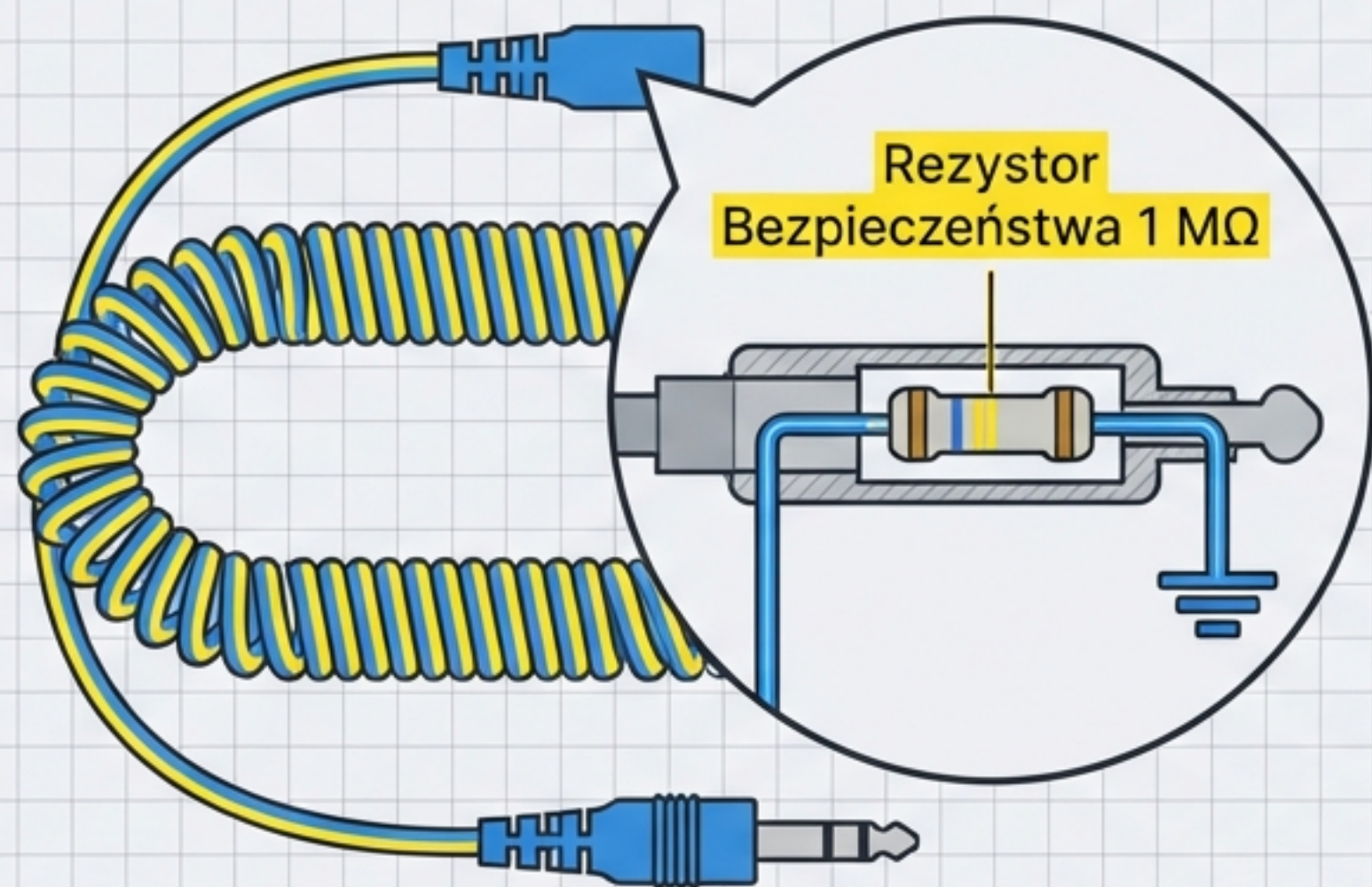
Materiały
dysypatywne.

4. Przewód uziemiający

Krytyczne: Mata bez podłączenia
uziemiającego nie daje żadnej ochrony.

Pierwsza linia obrony: Opaska antystatyczna

Funkcja:

- Ciągłe wyrównywanie potencjału ciało-ziemia.

Bezpieczeństwo (UWAGA): ⚠

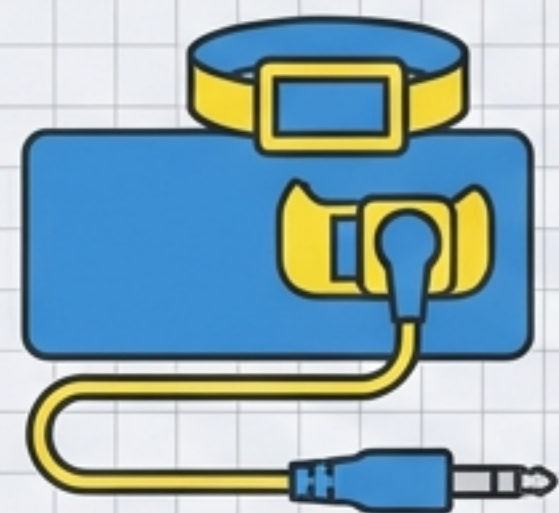
- Rezystor 1 MΩ jest obowiązkowy.
- Chroni człowieka przed porażeniem prądem sieciowym.
- Nigdy nie uziemiaj ciała bezpośrednio "na krótko"!

Opaska niepodłączona do gniazda jest bezużyteczna.

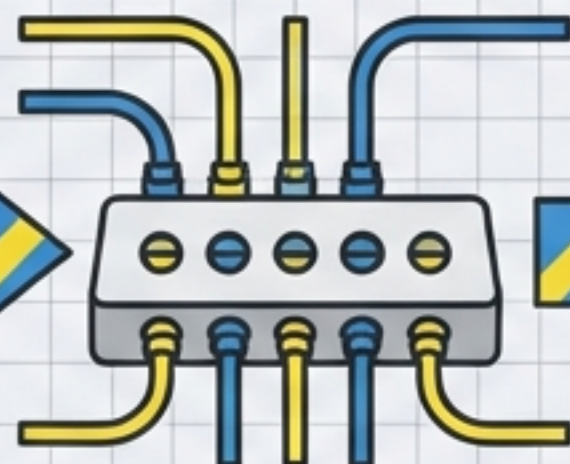
Logika uziemienia: Gdzie trafiają ładunki?

Cel uziemienia ESD: Bezpieczne odprowadzenie ładunku, nie ochrona przeciwporażeniowa (to rola RCD).

Mata/Opaska

Wspólny Punkt Uziemienia

Ziemia (PE)

Dobre Praktyki

- Jeden wspólny punkt dla całego stołu (brak pętli mas).
- Obudowa PC: Tylko jeśli podłączona do sprawnej instalacji z bolcem.
- **Unikaj:** Kaloryferów i rur (niepewny potencjał).

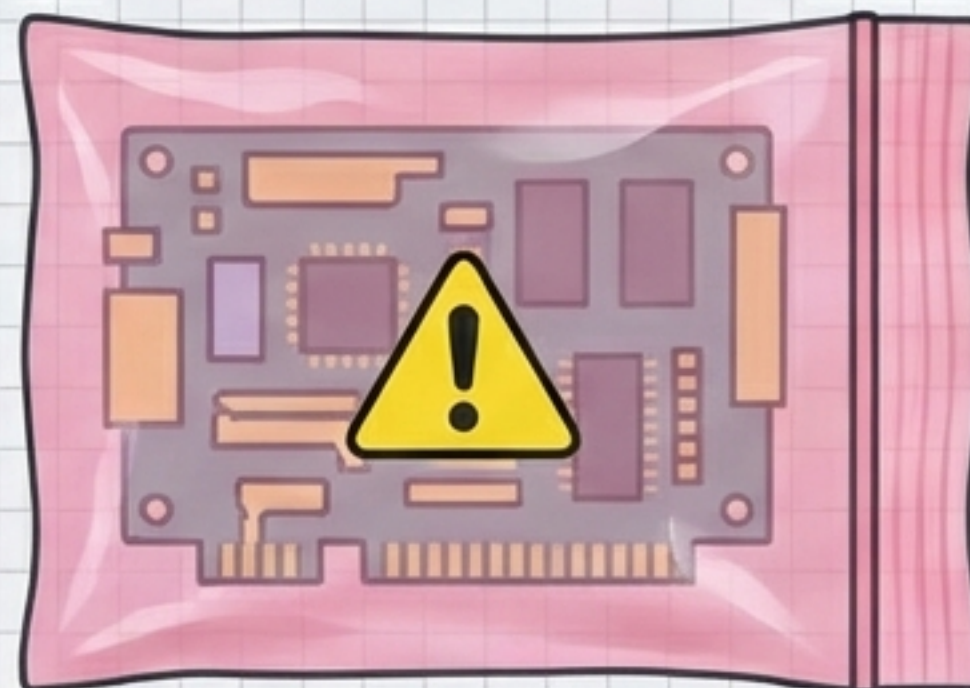
Transport i przechowywanie: Zasada Klatki Faradaya

Zalecane: Worki Ekranujące (Shielding)

- Tworzą Klatkę Faradaya.
- Jedyna pewna ochrona w transporcie poza EPA.

Ograniczone zastosowanie: Różowe Worki (Pink Poly)

- Tylko antystatyczne (nie generują ładunku).
- NIE chronią przed zewnętrznym wyładowaniem.

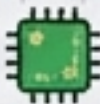
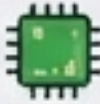

ZABRONIONE: Kładzenie PCB na folii aluminiowej (ryzyko zwarcia baterii) lub zwykłym styropianie.

Dobre praktyki i błędy egzaminacyjne

TAK (Dobre Praktyki)

- • Płytki chwytaj wyłącznie za krawędzie.
- • Regularnie testuj rezystancję opaski i maty.

NIE (Błędy)

- • Nie dotykaj ścieżek ani pinów układów.
- • Nie pracuj w odzieży syntetycznej (polar) bez fartucha.

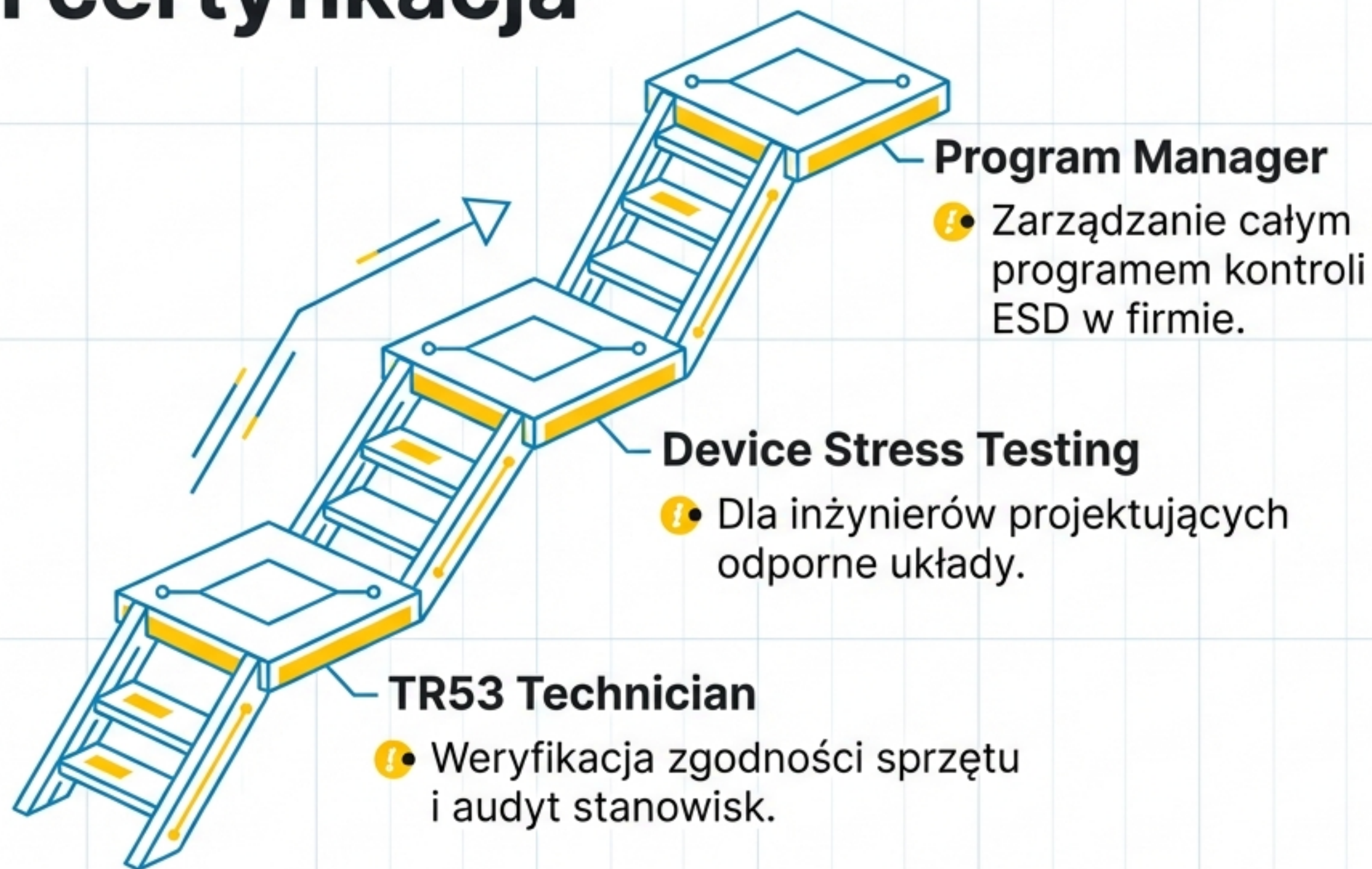

Egzamin INF.08

Najczęstszy błąd:
Mylenie uziemienia ochronnego (elektrycznego) z uziemieniem ESD.

Pamiętaj też o definicji uszkodzeń utajonych!

Rozwój zawodowy i certyfikacja

Znajomość ESD to kwalifikacja zawodowa, potwierdzana przez EOS/ESD Association.

Podsumowanie: Dyscyplina to ochrona

Niewidzialne Zagrożenie

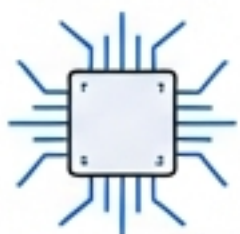

ESD jest niewidoczne, ale generuje realne koszty.

Wrażliwa Technologia

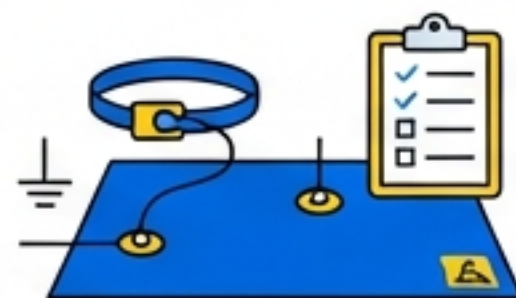

Nowoczesne układy (LVDS) wymagają specjalnej troski.

System EPA

Mata + Opaska +
Uziemienie +
Procedury.

Profesjonalizm

Stosowanie
standardów
EOS/ESD
Association.

